

ANALIZA CONTRACTULUI DE TRANSPORT RUTIER INTERNAȚIONAL DE MĂRFURI PRIN PRISMA PREVEDERILOR CONVENȚIILOR INTERNAȚIONALE ȘI A PREVEDERILOR LEGISLAȚIEI UNIUNII EUROPENE

Elena BAJUREA

CZU: 347.763:656.025.4(100):341.241

elena.bajurea.13@gmail.com

This paper accomplishes a scientific research in the field of international road transport of goods, describing the legal mechanisms by which it is realized: the international contract for road transport of goods, the T.I.R. and A.T.A. regimes, the legal regime for the transport of dangerous goods; it examines the main legal innovations, particularly from the European Union, which regulates new areas assimilated to the mentioned domain.

Prezenta lucrare constituie o analiză juridică a unui contract cu o conotație deosebită pentru economia globală – contractul de transport rutier internațional de mărfuri. Analiza acestuia a fost efectuată dintr-o perspectivă multilaterală:

- 1) **Perspectiva teoretică** – au fost supuse cercetării noțiunea contractului de transport rutier internațional de mărfuri, caracteristicile acestuia, obligațiile pe care le generează și, respectiv, răspunderea care survine în condițiile neexecutării totale sau parțiale a acestor obligații;
- 2) **Perspectiva practică** – a fost analizată aplicabilitatea acestui contract prin prisma utilizării carnetelor T.I.R. și A.T.A., inclusiv cu armonizarea normelor legale ale spațiului comunitar al Uniunii Europene;
- 3) **Perspectiva flexibilității** – a fost analizată aplicabilitatea acestui contract în condițiile transportării unor mărfuri care prezintă un nivel de pericol sporit pentru siguranța socială și mediul înconjurător;
- 4) **Perspectiva jurisprudențială** – studiile de caz examinate în cadrul acestei lucrări au demonstrat eficiența și avantajele efectuării unei operațiuni de transport rutier internațional de mărfuri prin intermediul încheierii unui contract de transport rutier internațional de mărfuri;
- 5) **Perspectiva progresului spre durabilitate** – au fost examinate mai multe opțiuni de adaptare a vehiculelor antrenate în executarea obligațiilor ce izvorăsc dintr-un contract de transport rutier internațional de mărfuri la alternativele prietenoase mediului – vehiculele nepoluante și eficiente din punct de vedere energetic.

În cadrul prezentei lucrări au fost examinate și reglementările-cadru conform domeniilor specifice de aplicabilitate a contractului de transport rutier internațional de mărfuri. Astfel, conchidem că geneza tuturor convențiilor multilaterale, directivelor

și regulamentelor Uniunii Europene în domeniul transportului internațional rutier de mărfuri o constituie *Convenția privind contractul de transport internațional de mărfuri pe șosele (C.M.R.)*, adoptată la Geneva la 19.05.1956 [1]. În acest sens, constatăm că prevederile celorlalte izvoare normative internaționale consultate se constituie drept o continuitate a prevederilor acestei Convenții. Or, progresul tehnico-științific este unul dintre factorii esențiali întru extinderea aplicabilității contractului de transport rutier internațional de mărfuri în cele mai vaste domenii. Așadar, observăm că, exact ca și în cazul acestei Convenții, celelalte posedă un caracter imperativ, prevederile acestora fiind obligatorii spre executare pentru părți, iar derogarea de la aceste prevederi este posibilă doar în cazurile expres consimțite de convențiile, directivele și regulamentele examinate în cadrul prezentului studiu.

Conexiunea lucrativă dintre contractul de transport rutier internațional de mărfuri și carnetele T.I.R. și A.T.A. rămâne în continuare una puternică și solidă, rezistentă în timp. Aplicabilitatea în comun a acestora este unul dintre factorii principali de menținere a cotelor înalte de import și export de bunuri prin intermediul transportului rutier internațional de mărfuri. În cadrul acestui studiu am demonstrat gradul de utilitate sporit al carnetelor T.I.R. și A.T.A., inclusiv pe teritoriul Uniunii Europene, și am conchis că spațiul comunitar aplică un cadru legal similar pentru utilizarea acestora. Diferențele constatate se referă, în particular, la criteriile și modalitățile de accedere în exercitarea activității de operator de transport rutier internațional de mărfuri. Pe teritoriul Uniunii Europene funcționează *Regulamentul (CE) nr.1071/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 octombrie 2009 de stabilire a unor norme comune privind condițiile care trebuie îndeplinite pentru exercitarea ocupației de operator de transport rutier și de abrogare a Directivei 96/26/CE a Consiliului* [2], care reglementează cu succes criteriile și modalitățile de accedere în exercitarea activității de operator de transport rutier internațional de mărfuri. Acest Regulament instituie un cadru legal nou, adaptat la standardele de eficiență înalte ale Uniunii Europene referitoare la condițiile pe care trebuie să le întrunească o persoană care tinde să practice activitate de întreprinzător în acest domeniu.

A fost realizat un studiu analitic al oportunității încheierii unui contract de transport rutier internațional de mărfuri pentru o categorie de mărfuri atipică, care, deși prezintă un nivel sporit de pericol pentru siguranța publică și mediul înconjurător, totuși atestă o importanță deosebită pentru asigurarea unui trai decent pentru societate. Așadar, a fost examinată oportunitatea transportării pe cale rutieră a mărfurilor periculoase. S-a adevărit eficiența transportării acestora anume pe cale rutieră; or, cadrul normativ internațional în vigoare este unul foarte explicit, practic și imperativ pentru persoanele antrenate în executarea unei astfel de operațiuni.

Totodată, a fost descrisă o **inovație**, care se aplică și se dezvoltă accelerat pe teritoriul Uniunii Europene. În context, spațiul comunitar este unul dintre principalii promotori ai antrenării în procesul de executare a obligațiilor ce izvorăsc dintr-un contract de transport rutier internațional de mărfuri a vehiculelor nepoluante și eficiente din punct de vedere energetic. *Directiva 2009/33/CE a Parlamentului European și a*

Consiliului din 23.04.2009 privind promovarea vehiculelor de transport rutier nepoluante și eficiente din punct de vedere energetic [3] constituie o inovație în ceea ce privește promovarea și stimularea dezvoltării unei piețe de vehicule nepoluante și eficiente din punct de vedere energetic. Această Directivă înglobează principalele obiective ale Direcției Generale Mobilitate și Transporturi din cadrul Comisiei Europene în materia creării și dezvoltării unui transport rutier de mărfuri prietenos mediului. Astfel, având la bază *Acordul de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte, semnat la Bruxelles la 27 iunie 2014* [4], care vizează, sub un aspect, armonizarea legislației Republicii Moldova la legislația în vigoare a spațiului comunitar, **se recomandă** adaptarea legislației interne a Republicii Moldova inclusiv prin prisma încurajării antrenării în operațiunile de transport internațional rutier de mărfuri a vehiculelor nepoluante și eficiente din punct de vedere energetic.

Referințe:

1. https://treaties.un.org/doc/Treaties/1961/07/19610702%2001-56%20AM/Ch_XI_B_11.pdf, [Accesat: 18.09.2021]
2. <https://eurlex.europa.eu/legalcontent/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009R1071&from=DE>, [Accesat: 10.10.2021]
3. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=celex%3A32009L0033>, [Accesat: 19.11.2021]
4. https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=83489&lang=ro, [Accesat: 23.11.2021]

Recomandat

Lilia GRIBINCEA, dr., conf.univ.